

Gäller för: Västra Götalandsregionen, Västfastigheter bygg och förvaltning,
Fastighet stöd och service
Innehållsansvar: Bodil Lindahl, (bodpa1), Säkerhetssamordnare
Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad
Godkänd av: Ior Berglund, (iobe1), Direktör

Giltig från: 2026-04-14

Giltig till: 2028-04-30

Riktlinje för ordnings- och säkerhets- bestämmelser vid helikopterflygplatser inom VGR

Västra götalandregionen

AR 2023–01

Innehållsförteckning

Allmänt.....	5
Tillämpning.....	5
Flygplatsens mål	6
Flygsäkerhetsmål	6
Flygsäkerhetspolicy	6
Kvalitetsmål.....	6
Kvalitetspolicy	6
Avtal och tillstånd	7
Regler för flygplatsområdet.....	7
Tillgång till flygplatsens regler.....	7
Tillträde till flygplatsområden	7
Fordon	8
Trafikljus	8
Personer och klädsel	8
Arbetsmiljö	9
Händelserapportering	9
Vem har skyldighet att rapportera?	9
Hur snart ska en rapport lämnas?	9
Vad ska rapporteras?.....	9
Hur rapporterar man?.....	10
Vad händer med rapporten?	10
Skydd för rapportören.....	10

Förebyggande brandskydd	10
Helikopterns riskzoner	11
Ordning på FATO/TLOF	12
Start av motor.....	12
Start och landning	12
Rapportering av störande och vilseledande ljus	13

OBS! Nersparad/utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Allmänt

Vid Västra Götalandsregionens helikopterflygplatser har flygsäkerheten högsta prioritet!

All personal har ett flygsäkerhetsansvar för de uppgifter som de utför inom ramen för sin tjänst.

All personal, externa leverantörer och andra aktörer på flygplatsen har rapporteringsskyldighet.

Tillämpning

Alla som tjänstgör på, beträder eller trafikerar flygplatsen ska följa angivna ordnings- och säkerhetsbestämmelser. Det åligger samtliga företag med verksamhet på flygplatsen att förvissa sig om att dess personal har kunskap om dessa bestämmelser.

Bestämmelserna gäller oavsett om flygplatsen är bemannad eller obemannad.

Följande helikopterflygplatser omfattas:

- Sahlgrenska Universitetssjukhuset helikopterflygplats (ESHS), upphöjd, certifierad helikopterflygplats.
- Sahlgrenska Universitetssjukhuset Östra helikopterflygplats (ESHB), markförlagd, certifierad helikopterflygplats.
- Norra Älvsborgs Länssjukhus Trollhättan helikopterflygplats (ESEN), markförlagd, certifierad helikopterflygplats.
- Dalslands sjukhus Bäckefors helikopterflygplats (ESJD), markförlagd, inrättad helikopterflygplats.
- Kungälv's sjukhus helikopterflygplats (ESHM), markförlagd, inrättad helikopterflygplats.
- Skaraborgs sjukhus Skövde helikopterflygplats (ESHO), markförlagd, inrättad helikopterflygplats.
- Södra Älvsborgs sjukhus Borås helikopterflygplats (ESEB), markförlagd, inrättad helikopterflygplats.

Flygplatsens mål

Flygsäkerhetsmål

Flygplatsen ska:

- inte förorsaka eller bidra till något haveri eller allvarlig incident eller någon personskada på flygplatsen
- uppfylla flygsäkerhetsmyndigheternas krav.

Flygsäkerhetspolicy

Verksamheten ska präglas av att flygsäkerheten alltid har högsta prioritet över alla över kommersiella, operativa, miljömässiga eller sociala krav.

Prioritering av flygsäkerheten ska genomsyra hela helikopterflygplatsens verksamhet och det förebyggande flygsäkerhetsarbetet. Arbetet ska bedrivas med kompetent personal som har väl fungerande arbetsrutiner och instruktioner att följa för att samtliga säkerhetskrav ska uppfyllas.

Händelser ska rapporteras enligt fastställda rutiner för händelserapportering enbart i syfte att förbättra flygsäkerheten.

Flygplatsledningen får inte utsätta en arbetstagare för repressalier på grund av att arbetstagaren har rapporterat en händelse.

Flygplatsen ska ständigt sträva efter att förbättra flygsäkerheten effektiviteten i ledningssystemet för att nå högsta möjliga nivå.

Flygplatsen ska uppfylla alla tillämpliga EU-förordningar, luftfartslag och luftfartsförordning, Transportstyrelsens föreskrifter samt överväga förekommande praxis.

Kvalitetsmål

Flygplatsens instruktioner/drifthandböcker ska alltid vara tydliga, aktuella och korrekta.

Ingen felaktig flygdata eller flyginformation ska levereras till leverantören av flygbriefingtjänster.

Kvalitetspolicy

Kvalitetssystemet ska:

- utformas och utvecklas så att det uppfyller flygplatsens behov i så stor utsträckning som möjligt
- genomsyras av ekonomisk och miljömässig medvetenhet med inriktningen mot att tillgodose kundernas behov.

Avtal och tillstånd

Alla verksamheter som bedrivs på någon av Västra Götalandsregionens helikopterflygplatser ska ha ett gällande avtal med helikopterflygplatsen och förpliktigas att följa AR (Airport Regulations).

Flygservicepersonalen har, i enlighet med Luftfartslagen, rätt att avvisa personer som ej är behöriga att beträda helikopterflygplatsen alternativt behöriga personer som ej meddelat vistelse inom flygplatsens område.

Regler för flygplatsområdet

Tillgång till flygplatsens regler

De regler som gäller vid Västra Götalandsregionens helikopterflygplatser återfinns i flygplatsorganisationens verksamhetshandbok samt på Västfastigheters hemsida enl. nedanstående länk: [Helikopterflygplatser - VGR fastigheter](#)

Tillträde till flygplatsområden

Flygplatsorganisationen har beslutat att de som har tillstånd att beträda flygplatsen är utbildad flygservicepersonal samt personer som utför drift och skötsel av helikopterflygplatsen.

Besättningsmedlemmar tillhörande en helikopter som står på helikopterflygplatsen har tillstånd att beträda flygplatsen. Övriga har tillträde i sällskap med behörig person som ledsagar eller efter tillstånd av verksamhetsansvarig.

Innan ett flygplatsområde beträds ska alltid flygservicepersonal vid berörd helikopterflygplats kontaktas och meddelas. Flygservicepersonalen ska även meddelas då flygplatsområdet åter lämnas. Person som vistas inom ett flygplatsområde ska ha passning av mobiltelefon under hela den tid som vistelsen inom flygplatsområdet äger rum. Detta för att omedelbart

kunna agera och lämna området i händelse av att en helikopter planerar landa.

Fordon

Fordon som ej hör till flygplatsens drift och verksamhet får inte införas på flygplatsområdet utan tillstånd från flygservicepersonal eller Verksamhetsansvarig. Fordon som framförs på flygplatsens färdområde ska föra blinkande orange eller gult ljus samt framföras i maximalt 10 km/h.

Trafikljus

Följande helikopterflygplatser är utrustade med stoppljus för trafikanter vilka aktiveras då helikoptern startar eller landar på flygplatsen: **Södra Älvsborgs sjukhus Borås helikopterflygplats (ESEB).**

Gångtrafikanter

Trafikljuset har till syfte att uppmärksamma/varna gående om helikopterlandningen med anledning av de starka vindar som uppstår i helikopterns närhet.

Fordonstrafik

Trafikljuset har till syfte att stoppa/varna biltrafik. Detta för att säkerställa hinderfriheten för helikoptern.

Trafikljuset tänds strax innan landning/start (om möjligt ca 1 min innan landning (då helikoptern syns eller hörs).

- Signalen släcks då helikoptern landat (rotorerna kan fortfarande rotera).
- Stoppen ska minimeras, maximalt 3 min.
- Signalen tänds strax innan helikoptern lyfter för att släckas så fort helikoptern lämnat sjukhusområdet.

Personer och klädsel

Alla (med undantag för besättning och passagerare under ledsagning) som vistas på färdområdet ska bära klädsel med färgmönster och reflexer som klart framträder mot bakgrunden, till exempel gul väst.

Arbetsmiljö

Följande arbetsmiljörisker som uppstår då en helikopter startar eller landar har identifierats:

- mycket höga ljudnivåer - använd hörselskydd
- starka vindar som orsakar kringflygande skräp/grus – använd skyddsglasögon - håll avstånd.

Händelserapportering

Det finns en lagstadgad skyldighet för flygplatsen att ha ett rapporteringssystem och ombesörja att samtliga aktörer och externa leverantörer på flygplatsen ska kunna rapportera i flygplatsens rapporteringssystem.

Vem har skyldighet att rapportera?

Följande personer/funktioner ska rapportera

- piloter
- flygservicepersonal
- utsedda befattningshavare vid helikopterflygplatsen
- personer som tillhör en organisation som har avtal med flygplatsen att vistas på ett flygplatsområde
- personer som tillhör en organisation som utför underhåll på flygplatsens utrustning.

Hur snart ska en rapport lämnas?

En rapport ska lämnas senast 72 timmar efter att en händelse har inträffat.

Vad ska rapporteras?

Följande ska rapporteras:

- haverier
- tillbud och allvarliga tillbud
- händelser som hade eller kunde ha haft flygsäkerhetspåverkan
- även felanmälningar och förbättringsförslag tas gärna emot, detta är dock frivilligt att rapportera.

Hur rapporterar man?

Rapport lämnas på två sätt:

- via ett digitalt formulär på Västfastigheters hemsida, enl. nedanstående länk: [Rapportering av avvikelser på helikopterflygplats](#)
- direkt till Transportstyrelsen med en kopia till flygplatsen på adress: [Helikopterflygplatser - VGR fastigheter](#)

Rapporter får lämnas anonymt.

Vad händer med rapporten?

Efter att flygplatsen erhållit rapporten görs följande:

- rapporten skickas till Transportstyrelsen inom 72 timmar om den är flygsäkerhetsrelaterad
- grundorsak samt planerade eller vidtagna åtgärder redovisas för Transportstyrelsen
- om rapportören är namngiven, återmatas resultatet till rapportören
- samtliga flygsäkerhetsrelaterade rapporter redovisas på flygsäkerhetsgruppens nästkommande möte.

Skydd för rapportören

Flygplatsorganisationen lämnar inte ut några uppgifter om namn på rapportör eller personer som omnämns i rapporten till någon, varken till massmedia eller privatpersoner. Detta i enlighet med förordningen (EU) 376/2014.

Förebyggande brandskydd

Det är förbjudet:

- att röka inom samtliga flygplatsområden, detta gäller även i fordon
- att utföra heta arbeten utan tillstånd av verksamhetsansvarig

Olje- och drivmedelspill ska undvikas och i förekommande fall ska det omedelbart tas bort av den som förorsakat spillet. Anmälan om spill skall omgående göras till flygservicepersonalen. All dränering av bränsle från helikopter eller tankanläggning ska uppsamlas och föras bort.

Helikopterns riskzoner

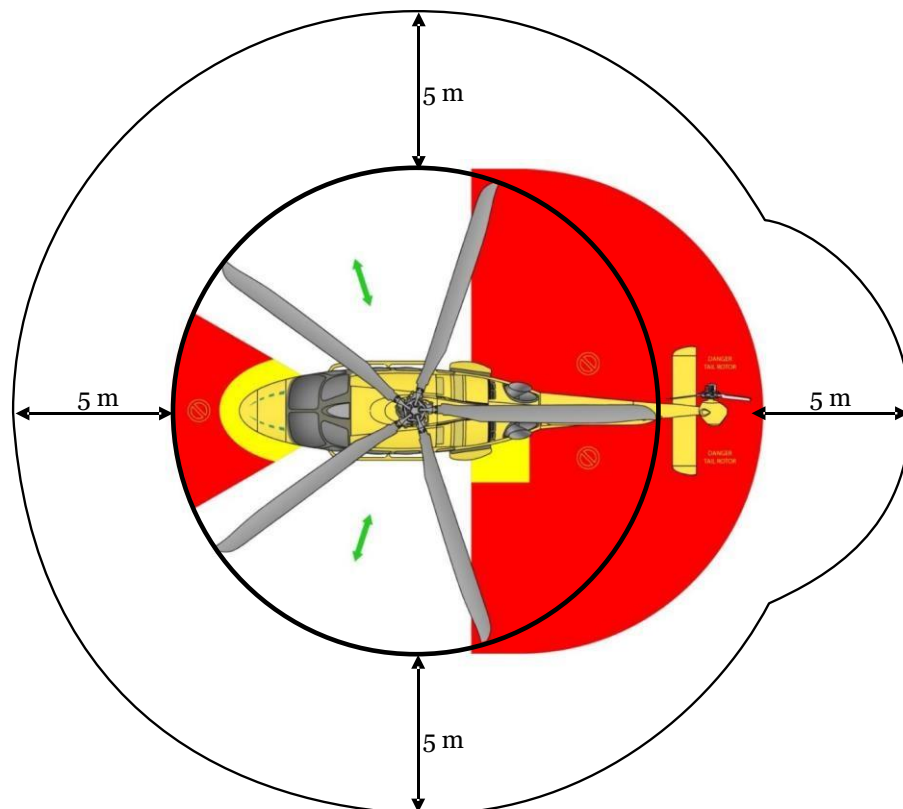
Riskzonerna omkring en helikopter gäller när antikollisionsljuset är tänt, vilket är fallet när motorerna är i gång eller under uppstart.

Antikollisionsljuset är en eller flera, oftast röda, lampor som blinkar alt. blixtrar på helikoptern. Normalt är dessa placerade på längst bak på helikopterns stjärtfena.

Riskzonen runt helikopter är 5 meter utanför rotorspetsen samt 5 meter ifrån stjärtrotorn, se bilden nedan.

I det fall i och urlastning alt. tankning ska genomföras då helikopters rotorerna snurrar ska detta göras under största möjliga försiktighet samt under ledsagning av någon ur besättningen. Notera att man aldrig går in i riskzonen utan att detta är väl kommunicerat med besättningen.

Närmanden av helikopter med snurrande rotorerna får enbart göras enl. de gröna pilarna på bilden nedan.

Ordning på FATO/TLOF

Endast en helikopter i taget får befinna sig inom ett specifikt FATO/TLOF. Om det är nödvändigt av flygoperativa skäl att ha samtidigt helikopterrörelser inom ett flygplatsområde ska gällande säkerhetsavstånd tillämpas mellan varje enskilt luftfartyg med hänsyn till nedsvep från rotorerna, utrymme i luftrummet och att publicerade flygvägar för berört FATO/TLOF inte penetreras. Vid samtidigt rörelser ska berörda befälhavare vara införstådda med genomförandet och svarar själva för säkerställandet av hinderfrihet.

HEMS-koordinator och flygservicepersonal ska vara informerade i god tid innan planerat genomförande av samtidigt rörelser inom ett flygplatsområde.

Start av motor

Start av helikopterns luftfartygs motorer får ske först när föraren förvissat sig om att ingen obehörig befinner sig i närheten.

Start och landning

Start och landning vid en helikopterflygplats ska genomföras i enlighet med de av flygplatsorganisationen publicerade flygplatskartorna och kräver flygservicepersonals närvaro. I undantagsfall kan start respektive landning vid markförlagd helikopterflygplats accepteras under förutsättning att berört luftfartygs befälhavare informerats och accepterat förutsättningen. Notera att detta inte är möjligt på upphöjda helikopterflygplatser.

Flygservicepersonalens huvudsakliga arbetsuppgifter är att säkerställa att flygplatsen är i funktionsdugligt skick, kontrollera flygplatsens hinderfrihet samt för att manövrera räddningsutrustning vid de upphöjda helikopterflygplatserna. Dock krävs i normalfallet inte flygservicepersonal vid Kungälvssjukhus och Bäckefors sjukhus helikopterflygplatser.

Rapportering av störande och vilseledande ljus

Ljus som inte är avsedda för luftfarten men som genom sin intensitet, konfiguration eller färg kan vara vilseledande eller orsaka förvirring för flygbesättning ska avlägsnas eller avskärmade.

Detta gäller inom respektive helikopterflygplats inflygningsområden. Se respektive flygplatskarta för detaljerad beskrivning över berört område.

Flygplatsorganisationen anmodar de operatörer som trafikerar Västra Götalandsregionens helikopterflygplatser att informera piloter i respektive verksamhet som opererar på flygplatserna om denna riktlinje. Piloterna ska ombes vara observanta på ljus som uppfyller definitionen och befinner sig/bedöms befinna sig inom ovan nämnt område. Vid upptäckt av dylikt ljus rapporteras detta till flygplatsen via länken för händelserapportering, se mom. 4. Beskriv observationen så detaljerat som möjligt. I de fall det bedöms som möjligt att ta en bild, bifoga gärna foto.

Flygplatsorganisationen svarar för att utreda rapporterat ljus och att, där så krävs, tillse att åtgärd tas för att skärma av eller på annat sätt modifiera ljuset.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Västra Götalandsregionen, Västfastigheter bygg och förvaltning, Fastighet stöd och service

Innehållsansvar: Bodil Lindahl, (bodpa1),
Säkerhetssamordnare

Granskad av: Bodil Lindahl, (bodpa1), Säkerhetssamordnare,
Gabriella Köhler Graf, (gabgr3), Regionområdeschef

Godkänd av: Ior Berglund, (iobe1), Direktör

Dokument-ID: SFSS12798-1550188099-36

Version: 1.0

Giltig från: 2026-04-14

Giltig till: 2028-04-30